

ARCHEOLOGENOTA GUIDO GEZELLESTRAAT 92/94 TE 2630 AARTSELAAR

ARCHEOLOGIEENOTA

ABO Archeologische Rapporten 240

Rapport opgemaakt door :

Kontichsesteenweg 38

2630 Aartselaar

augustus 2016

Dossiernr. 19956.R.01

Projectcode: 2016G25

Aartselaar

COLOFON

Titel

Archeologisch bureauonderzoek Guido Gezellestraat 92/94 te 2630 Aartselaar

Auteur

Clémence Marchal en Pedro Pype

Opdrachtgever

Hermitage BVBA

Projectnummer

(Intern) 19956

(Agentschap Onroerend Erfgoed) 2016G25

Plaats en Datum

Aartselaar, augustus 2016

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 240

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template
M2.1.5_F05_nI_v2

Versies		
Versie	Datum	Status
v0	11 juli 2016	Interne draft
v1	15/7/2016	Externe draft / definitieve versie
v2	18/8/2016	Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Jan Coenaerts
Business Unit Manager	Tim Moerenhout
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
Director	Didier Reyns/Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1	Verslag van resultaten.....	7
1	Inleiding.....	7
1.1	Samenvatting voor de opdrachtgever.....	7
1.2	Administratieve gegevens	8
1.3	Doel van het onderzoek	9
1.4	Aanleiding van het onderzoek.....	9
1.5	Onderzoeksvragen	12
1.6	Aard van de bedreiging	12
1.7	Werkwijze en strategie.....	15
2	Assessmentrapport	16
2.1	Topografische en landschappelijke situering.....	16
2.2	Bodemkundige situering	19
3	Archeologische voorkennis	25
3.1	Inventarissen onroerend erfgoed	25
3.2	Cartografische bronnen	29
4	Verslag van Resultaten	34
4.1	Terugkoppeling Onderzoeksvragen	34
4.2	Algemeen besluit voor specialisten	35
4.3	Algemeen besluit voor niet – specialisten	35
5	Bibliografie	37
6	Kwaliteitscontrole en ondertekening.....	37

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 5: Algemeen schema traject vooronderzoek nieuwe regelgeving (Onroerend Erfgoed 2016)	9
Figuur 1: Stratenplan met aanduiding plangebied (Geopunt 2016)	10
Figuur 2: Detail uit het stratenplan van het onderzoeksgebied nr. 92/94	11
Figuur 3: Luchtfoto met aanduiding van het plangebied (Geopunt 2016)	11
Figuur 4: Detail luchtfoto van het onderzoeksgebied (Rood) (Geopunt 2016).	12
Figuur 6: Inplantingsplannen bestaande (links) en nieuwe (rechts) situatie (Hermitage Bvba /JoVdN).....	13
Figuur 7: Nieuwe kelders	14
Figuur 8: Bronnen hoofdstuk 3	16
Figuur 9: Topografische situering van het onderzoeksgebied (DOV Bodemverkenner 2016) ...	16
Figuur 10: DHM onderzoeksgebied (Geopunt 2016)	17
Figuur 11: DHM onderzoeksgebied (Geopunt 2016)	18
Figuur 12: Hillshade (Geopunt 2016)	18
Figuur 13: Bodemclassificatie onderzoeksgebied (Geopunt 2016)	19
Figuur 14: Bodemclassificatie onderzoeksgebied volgens het World Reference Base (WRB) (Geopunt 2016)	20
Figuur 15: Quartairgeologische kaart onderzoeksgebied (DOV Bodemverkenner 2016)	21
Figuur 16: Tertairgeologische kaart onderzoeksgebied (Dov Bodemverkenner 2016)	22
Figuur 17: Bodemerosiekaart onderzoeksgebied (Dov Vlaanderen 2016)	23
Figuur 18: Bodemgebruiksaanalyse onderzoeksgebied (Geopunt 2016)	24
Figuur 19: Bronnen hoofdstuk 3	25
Figuur 20: Overzichtskaart CAI met aanduiding studiegebied (rood) (CAI 2016)	26
Figuur 21: Bouwkundig Erfgoedrelicten in de buurt van het studiegebied (Geoportaal Onroerend Erfgoed 2016)	27
Figuur 22: Fricxkaart met aanduiding studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2016)	29
Figuur 23: Kaart van Ferraris met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2016).....	30
Figuur 24: Atlas der Buurtwegen (Geopunt 2016)	31
Figuur 25: Vandermaelen kaart (Geopunt 2016)	32
Figuur 26: Popp kaart (Geopunt 2016)	33

VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING

Thesaurus:

Historische bronnen, cathografie, bodemtypes

1.1 SAMENVATTING VOOR DE OPDRACHTGEVER

Naar aanleiding van geplande bouwwerken op de percelen A15m en A16c, gelegen langs Guido Gezellestraat 32/94 te Aartselaar werd in opdracht van Hermitage bvba een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd door ABO NV. Het doel van dit onderzoek is dubbel. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken.

1) Uit het historische en Landschappelijk onderzoek blijkt dat kaarten weten we dat de percelen zelf echter tot de 20ste eeuw onbebouwd waren. Wel is de huidige Guido Gezellestraat reeds zichtbaar op de historische kaarten vanaf eind 18de eeuw. Sinds de 20ste eeuw zijn de percelen, en de directe omgeving van de percelen, bebouwd. Het onderzoeksgebied ligt dan ook in volledig bebouwd gebied. De kans dat de bodem onverstoord is, is bijgevolg dan ook zeer klein.

2) Uit een analyse van het huidige landschap blijkt echter dat de percelen reeds volledig bebouwd zijn. Toch wil dit niet noodzakelijk zeggen dat de bodem onder de bebouwing verstoord is, doch wordt de kans hierop zeer hoog ingeschat.

Uit 1 en 2 kan bijgevolg geconcludeerd worden dat de potentieel aanwezige archeologische resten reeds eerder sterk verstoord tot volledig vernietigd zijn. Het terrein kan bijgevolg worden vrijgegeven.

1.2 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	2015G25
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	Ja Coenaerts
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2016/00008
- Naam + adres onderzoeksgebied	Guido Gezellestraat 92/94 T' Waterhuis
- straat + nr.:	Guido Gezellestraat 92/94
- postcode :	2630
- fusiegemeente :	Aartselaar
land :	België
Lambercoördinaten (EPSG:31370)	Coördinaten hoekpunten onderzoeksgebied (X,Y): 650919,703016/ 650967,702988/ 650923,702915/ 650884,702929
- Kadaster	Aartselaar
- Gemeente :	Aartselaar
- Afdeling :	1
- Sectie :	B
Percelen :	137k9, 137g8 en 137h6
Onderzoekstermijn	11 juli – 14 juli

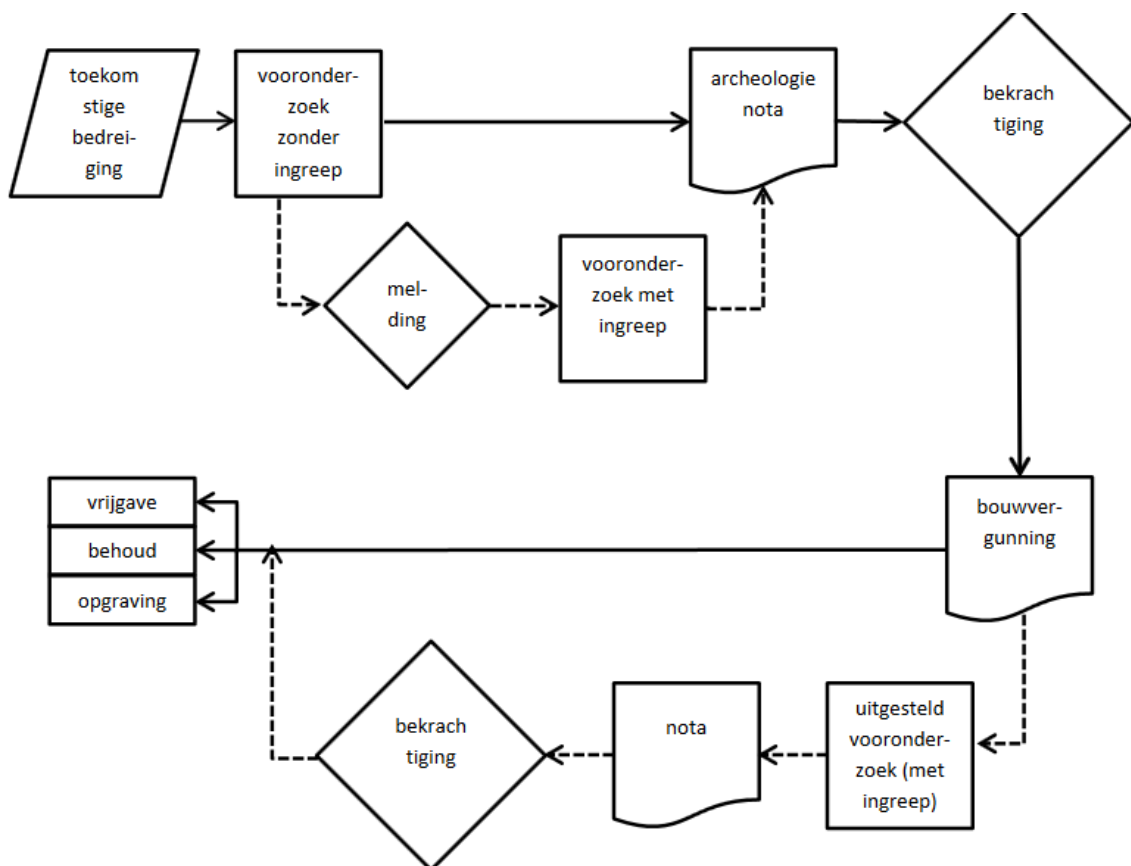
1.3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in hoeverre het archeologisch archief dat potentieel aanwezig is op een terrein bedreigd wordt door een nakende bodemingreep. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Ook wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. Ten derde wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten.

1.4 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Naar aanleiding van de geplande bouw van 21 appartementen in de Guido Gezellestraat te Aartselaar heeft ABO nv in opdracht van hermitage BVBA een bureaustudie uitgevoerd in het kader van de opmaak van een archeologienota.

Door de aanleg van nieuwbouw en daarbij horende nieuwe infrastructuur moet er in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet voorafgaand aan de bouwvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologische potentieel te evalueren. Op basis van een bureauonderzoek en eventueel terreinonderzoek worden aanbevelingen voor verder onderzoek (uitgesteld vooronderzoek), behoud of vrijgave gedaan.

Figuur 1: Algemeen schema traject vooronderzoek nieuwe regelgeving (Onroerend Erfgoed 2016)

De eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, is verplicht deze waarden te behoeden en te beschermen voor beschadiging en vernieling.

Het doel van de archeologienota is de uitvoering van een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door een studie van gekende en ontsloten informatiebronnen. De nadruk

van deze bureaustudie ligt op de evaluatie en inschatting van de bewaringstoestand van de mogelijke archeologische resten en de impact van de geplande werken. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek; in situ bewaring of vrijgave van het terrein.

Figuur 2: Stratenplan met aanduiding plangebied (Geopunt 2016)

Figuur 3: Detail uit het stratenplan van het onderzoeksgebied nr. 92/94

Figuur 4: Luchtfoto met aanduiding van het plangebied (Geopunt 2016)

Figuur 5: Detail luchtfoto van het onderzoeksgebied (Rood) (Geopunt 2016).

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

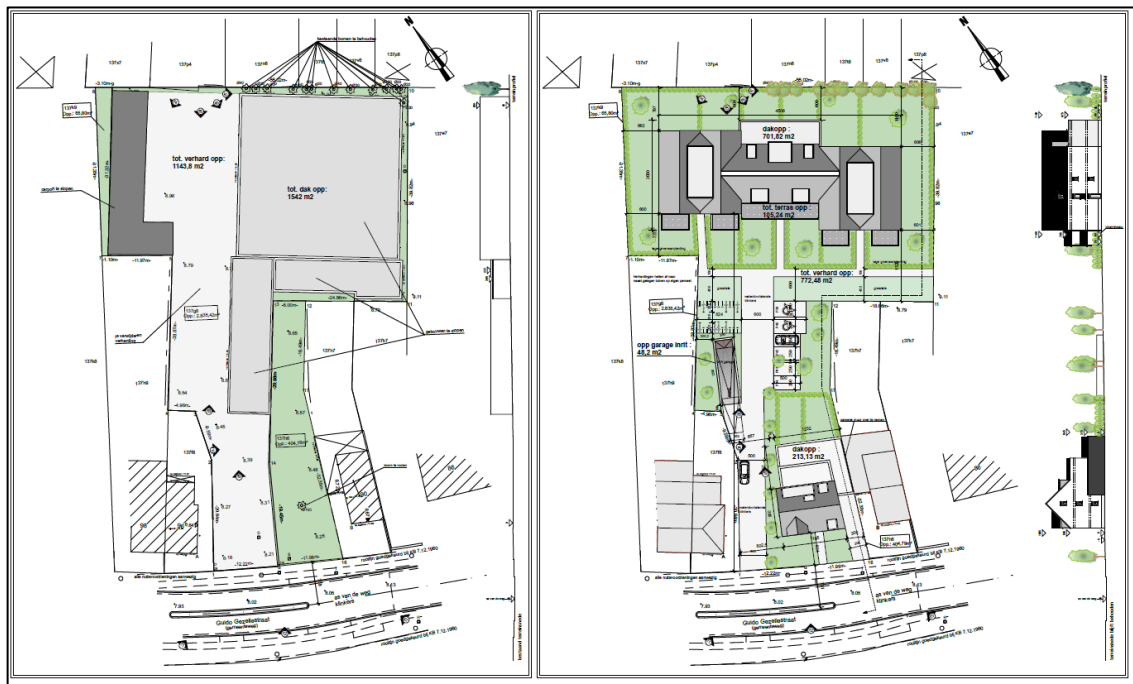
- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?
- Hoe was de oude perceelindeling/ wegen indeling?
- Welke info is er nog te vinden over de huidige bebouwing of voormalige constructies op het terrein?
- In welke mate is het terrein reeds verstoord?
- In welke mate verstoren de geplande werken archeologisch erfgoed?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Welke aanbevelingen worden er gedaan op basis van de bureaustudie (vervolgonderzoek, behoud of vrijgave)?

1.6 AARD VAN DE BEDREIGING

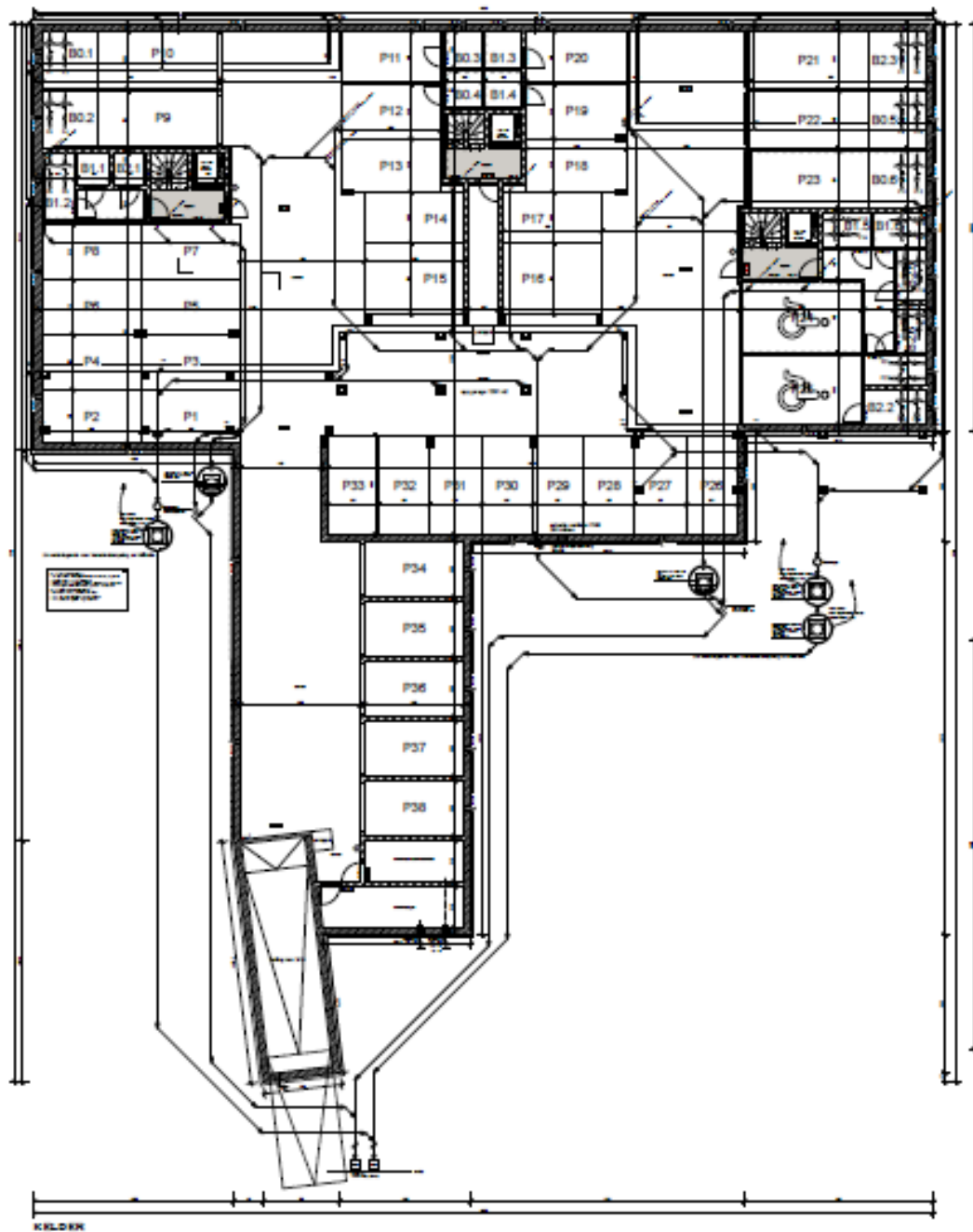
De aanleg van deze structuren zal een potentiële verstoring van het archeologisch bodemarchief met zich mee brengen. Een archeologienota dient opgesteld te worden om het archeologisch potentieel van de percelen in kwestie te onderzoeken en te evalueren.

De geplande werken aan de Guide Gezellestraat te Aartselaar omvat het bouwen van 21 appartementen met de bijhorende ondergrondse parkeergarages (fig. 6-7). Om dit te realiseren zullen de huidige parkeergarages en verhardingen gesloopt moeten worden. Het terrein is ongeveer 3200m² groot. De diepte van de nieuwbouw gaat tot -2mMV. Het volume van de huidige bebouwing is ongeveer 1500m². Deze gebouwen zijn onderkelderde. Hierdoor lijkt er al weinig archeologie meer te verwachten in dit deel van het onderzoeksgebied. Het resterende

deel van het onderzoeksgebied is verhard. Hier ligt een beton laag van 30 cm met een fundering van 30 cm. Het terrein is bovendien genivelleerd. Hierdoor lijkt ons het hele onderzoeksgebied zwaar verstoord door de reeds aanwezige gebouwen en verhardingen.

Figuur 6: Inplantingsplannen bestaande (links) en nieuwe (rechts) situatie (Hermitage Bvba / JoVdN)

Figuur 7: Nieuwe kelders

Foto's

1.7 WERKWIJZE EN STRATEGIE

Volgende vier stappen worden ondernomen om een relevant verwachttingsprofiel van het te onderzoeken terrein op te stellen:

- 1) Onderzoek van landschappelijke en bodemkundige gegevens (hfst. 2)
- 2) Onderzoek van historische bronnen (hfst 3)
- 3) Onderzoek van archeologische bronnen (hfst 3)
- 4) Onderzoek van bouwhistorische bronnen (hfst 3)

Vervolgens wordt dit verwachttingsprofiel geconfronteerd met de impact van de bouwplannen. Op basis hiervan wordt een advies geformuleerd voor het uitvoeren van verder onderzoek.

1.7.1 ONDERZOEK LANDSCHAPPELIJKE EN BODEMKUNDIGE GEGEVENS

De eerste stap omvat het opstellen van een landschappelijk profiel aan de hand van volgende bronnen:

- Kadasterkaarten
- Topografische kaarten
- Bodemkaarten
- Hydrogeografische kaarten
- Geologische kaarten (vooral Quartairgeologische en Tertiairgeologische kaarten)
- Digitaal Hoogtemodel
- Ortholuchtfoto

1.7.2 ONDERZOEK VAN ARCHEOLOGISCHE EN HISTORISCHE BRONNEN

De derde stap omvat het opzoeken en analyseren van archeologische literatuur met betrekking tot het onderzoeksgebied in relatie tot de nabije omgeving:

- Inventaris Archeologische Zones
- Centrale Archeologische Inventaris
- Inventaris Bouwkundige Erfgoed
- Inventaris Belgisch molenbestand van verdwenen en bestaande molens
- Andere inventarissen Onroerend Erfgoed

1.7.3 ONDERZOEK NAAR BOUWHISTORISCHE BRONNEN

De laatste stap is het analyseren van volgende bouwhistorische bronnen:

- Inventaris Bouwkundig Erfgoed (Bouwen door de eeuwen heen)

1.7.4 ONDERZOEK VAN HISTORISCHE BRONNEN

Voor de analyse van de historische literatuur met betrekking tot het onderzoeksgebied worden archivalische bronnen, historische kaarten, foto's en iconografische gegevens onderzocht.

- Jacob van Deveneter (ca. 1520)
- Frickx (ca. 1712)
- Ferrariskaart (ca. 1771- 1778)
- Atlas Der Buurtwegen (ca. 1841)
- Vandermaelen (ca. 1846-1854)
- Poppkaart (ca. 1842-1879)

- Topografische kaarten 19de en 20ste eeuw

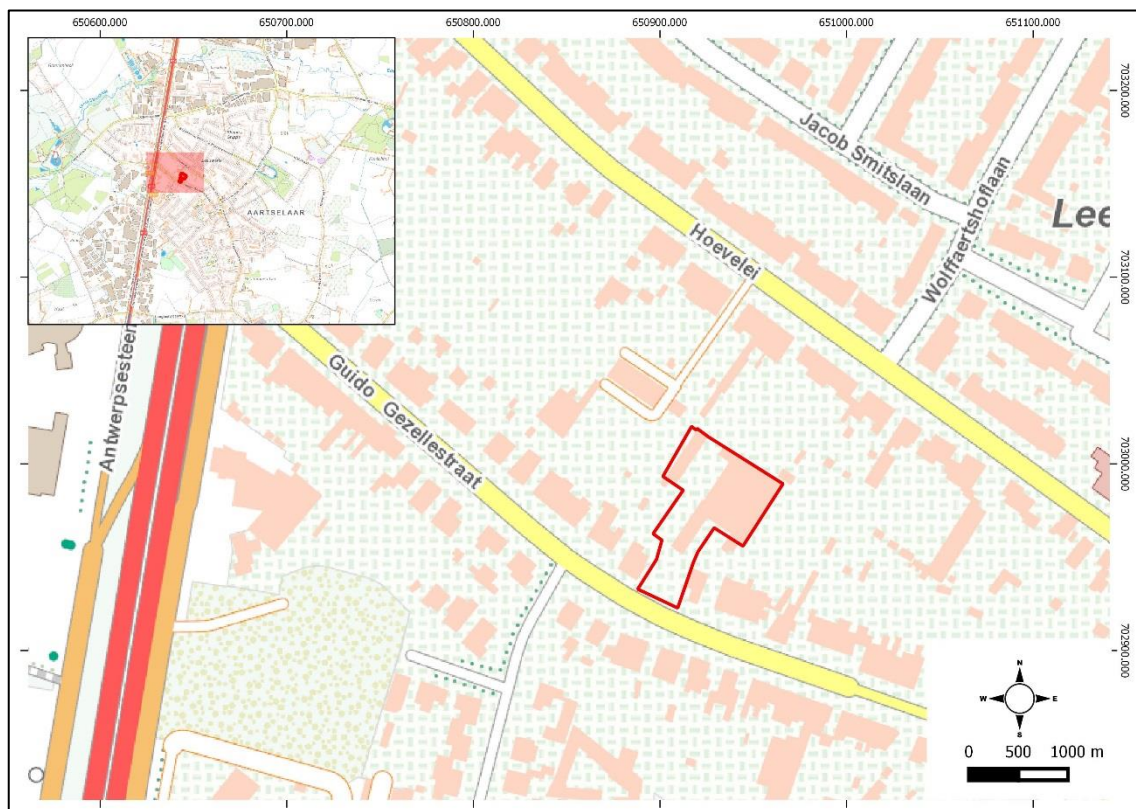
2 ASSESSMENTRAPPORT

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 3 met betrekking tot topografie, bodemkunde en landschap	Toelichting
Topografische kaart	Relevant, cf. 3.1.1
Digitaal Hoogtemodel	Relevant, cf. 3.1.2
Hillshade	Relevant, cf. 3.1.2
Bodemkaart	Relevant, cf. 3.2.1.
Geomorfologische kaart	Niet beschikbaar
Quartairgeologische kaart	Relevant, cf. 3.2.2.
Tertairgeologische kaart	Relevant, cf. 3.2.3.
Bodemosiekaart	Relevant, cf. 3.2.4;
Bodemgebruikskaart	Relevant, cf. 3.2.5.

Figuur 8: Bronnen hoofdstuk 3

2.1 TOPOGRAFISCHE EN LANDSCHAPPELIJKE SITUERING

2.1.1 TOPOGRAFIE

Figuur 9: Topografische situering van het onderzoeksgebied (DOV Bodemverkenner 2016)

Het plangebied is gesitueerd ten westen van het centrum van Aartselaar. Het terrein heeft een totale oppervlak van 3306.01 m² en is gelegen in de Guido Gezellestraat, een verbindingsstraat tussen de huidige A12 en Aartselaardorp. In een sterk verkavelde straat met percelen met voornamelijk woonfunctie vormt het onderzoeksgebied met zijn parkeergarages eerder een uitzondering.

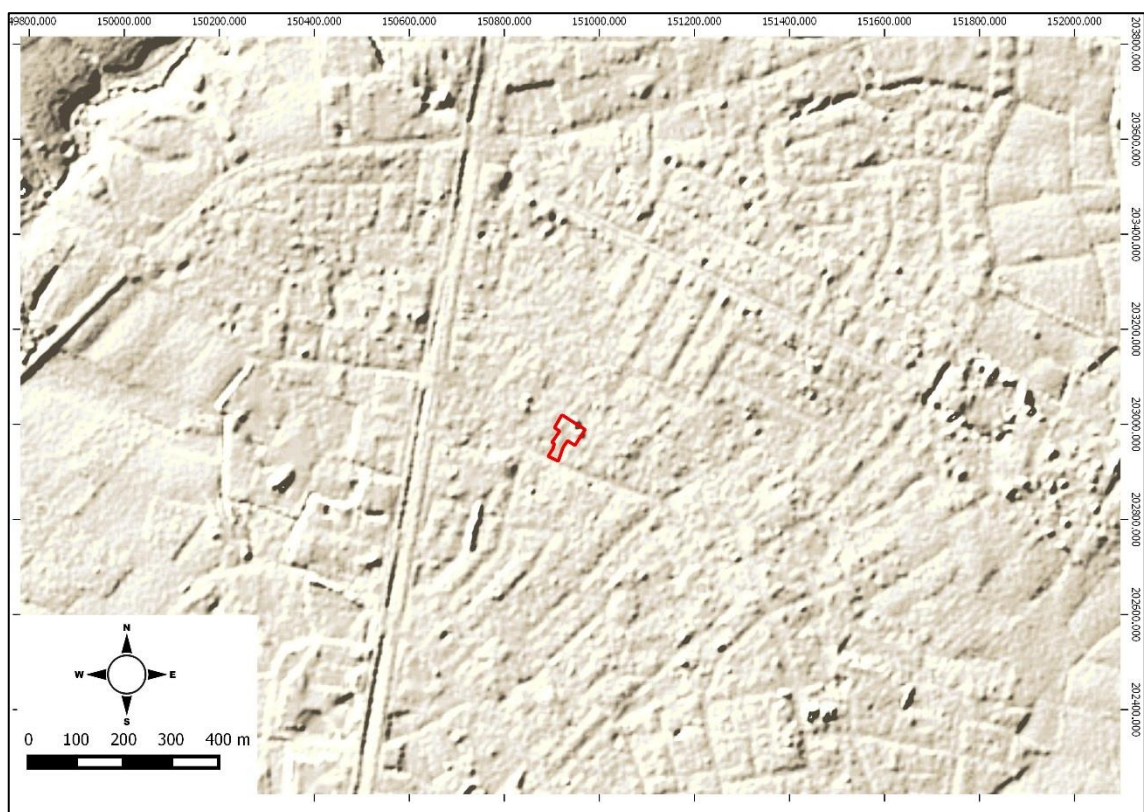
2.1.2 HOOGTEVERLOOP

Figuur 10: DHM onderzoeksgebied (Geopunt 2016)

Figuur 11: DHM onderzoeksgebied (Geopunt 2016)

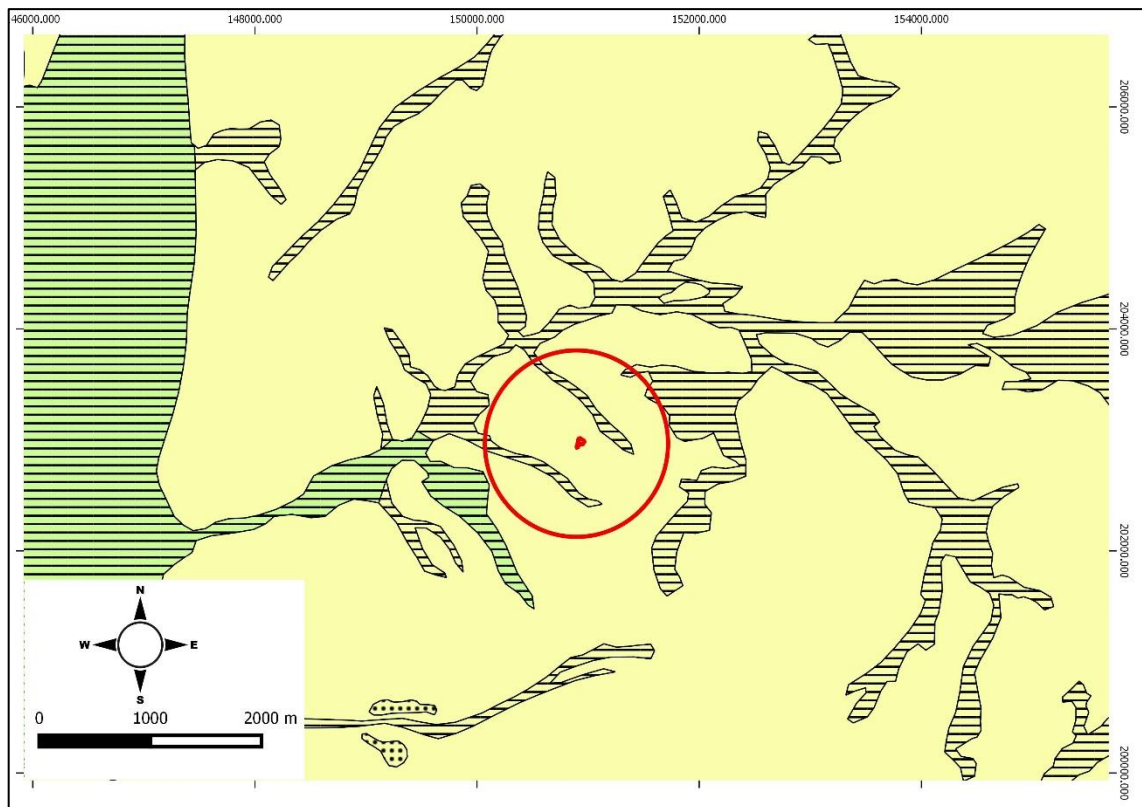
Figuur 12: Hillshade (Geopunt 2016)

Figuur 14: Bodemclassificatie onderzoeksgebied volgens het World Reference Base (WRB) (Geopunt 2016)

Bodemkundig wordt het plangebied gekenmerkt door de aanwezigheid van bodemseries **gl.eu** (*Eutric Gleyic Retisols (Loamic, Ruptic)*) en **eu** (*Eutric Retisols (Loamic)*).

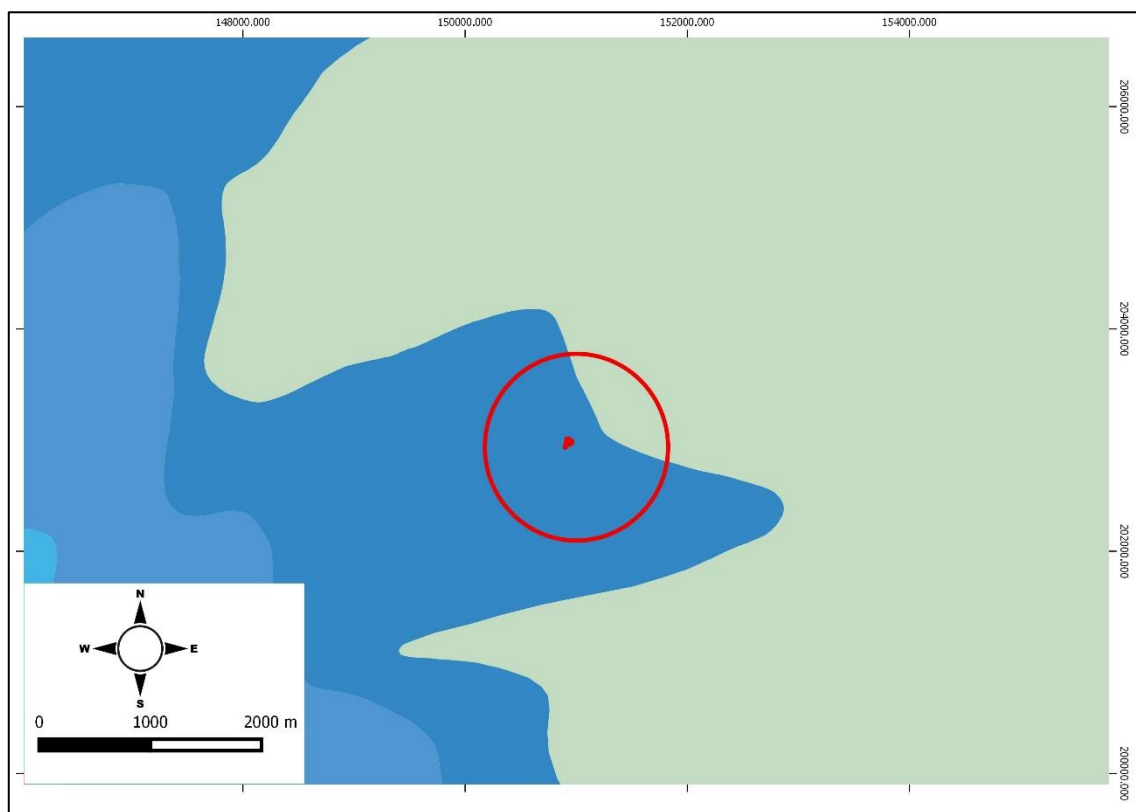
Retisols zijn over het algemeen leem of zandleembodems met een aanrijkingshorizont van klei binnen de eerste meter onder het maaiveld (Dondeyne, Vanierschot, Langohr, Van Ranst en Deckers 2015, p. 22).

Figuur 15: Quartaairgeologische kaart onderzoeksgebied (DOV Bodemverkenner 2016)

Volgens de Quartaairgeologische kaart zijn er voor het onderzoeksgebied geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie.

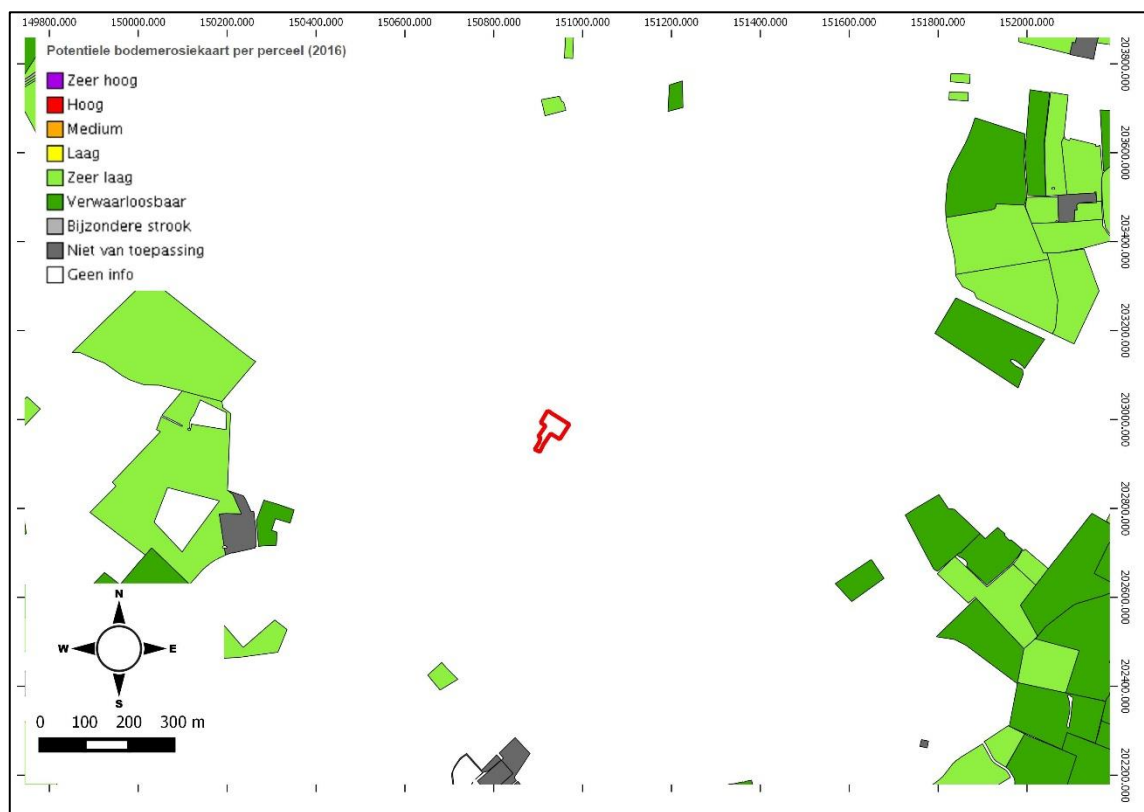
2.2.2 TERTAIRGEOLOGISCHE KAART

Figuur 16: Tertiairgeologische kaart onderzoeksgebied (Dov Bodemverkenner 2016)

Volgens de Tertiairgeologische kaart bevinden zich onder het onderzoeksgebied sedimenten die behoren tot het Lid van Putte (**BmPu**). Deze bestaat uit zwartgrijze klei, silthoudend met veel organisch materiaal. Het Lid van Putte behoort tot de Formatie van Boom behorende tot de Rupel Groep. De Formatie van Boom is de vervanging van de benaming “klei” van Boom en bestaat uit grijze siltige klei of kleig silt van mariene oorsprong

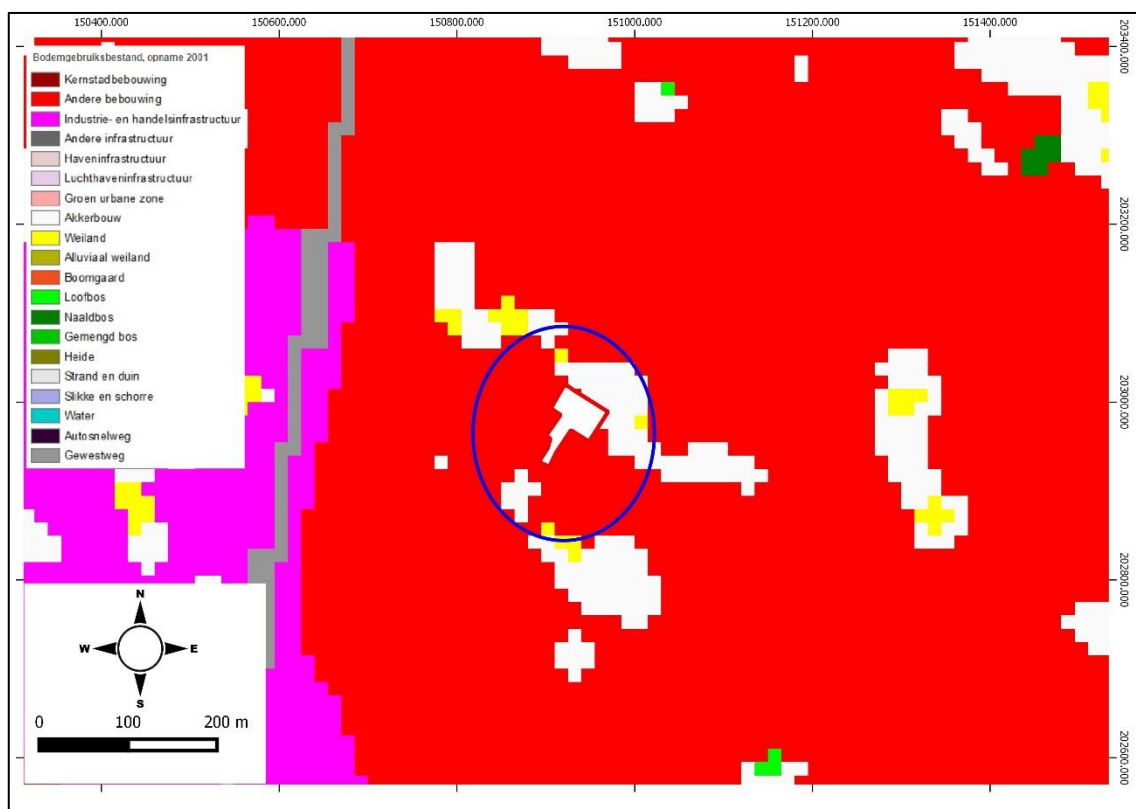
2.2.3 BODEMEROSIEKAART

Figuur 17: Bodemerosiekaart onderzoeksgebied (Dov Vlaanderen 2016)

Het plangebied bevindt zich in het bebouwde centrum, waardoor er geen sprake is van bodemerosie.

2.2.4 BODEMGEBRUIKSKAART

Figuur 18: Bodemgebruiksk kaart onderzoeksgebied (Geopunt 2016)

Het onderzoeksgebied is gelegen in de rode zone aangeduid als bebouwing.

3 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

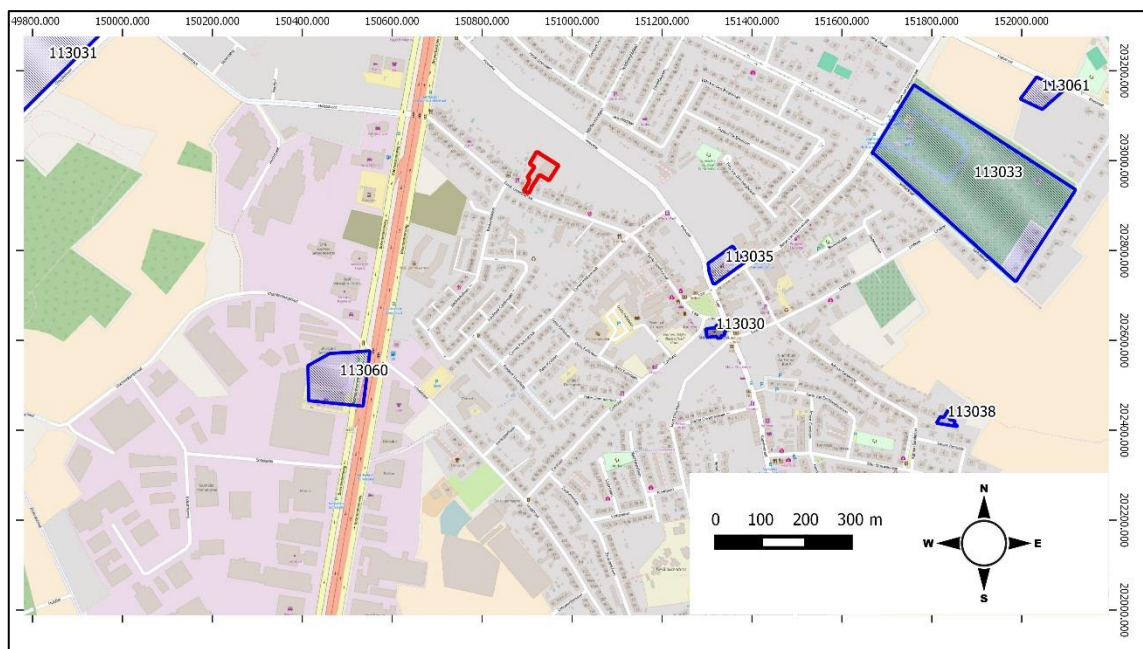
Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 3 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Centrale Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 3.1.1
Inventaris Archeologische zone	Niet relevant
Inventaris Bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 3.1.2
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt	Niet relevant: niet vermeld in inventaris
Molenecho's Verdwenen Belgische Molens	Niet relevant: geen relictten aanwezig cf.3.1.3
Wereldoorlog relictten	Niet relevant: geen WO relictten aanwezig
Cartografische bronnen	
Kaart van Deventer (ca. 1520)	Niet relevant
Frickxkaart (ca. 1745)	Niet relevant, maar wel weergegeven cf. 3.2.1
Ferrariskaart (ca. 1771-1778)	Relevant, cf. 3.2.2
Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)	Relevant, cf. 3.2.3
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 3.2.4
Popp kaarten (1842-1879)	Relevant, cf. 3.2.5

Figuur 19: Bronnen hoofdstuk 3

3.1 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

3.1.1 CENTRAAL ARCHEOLOGISCH INVENTARIS

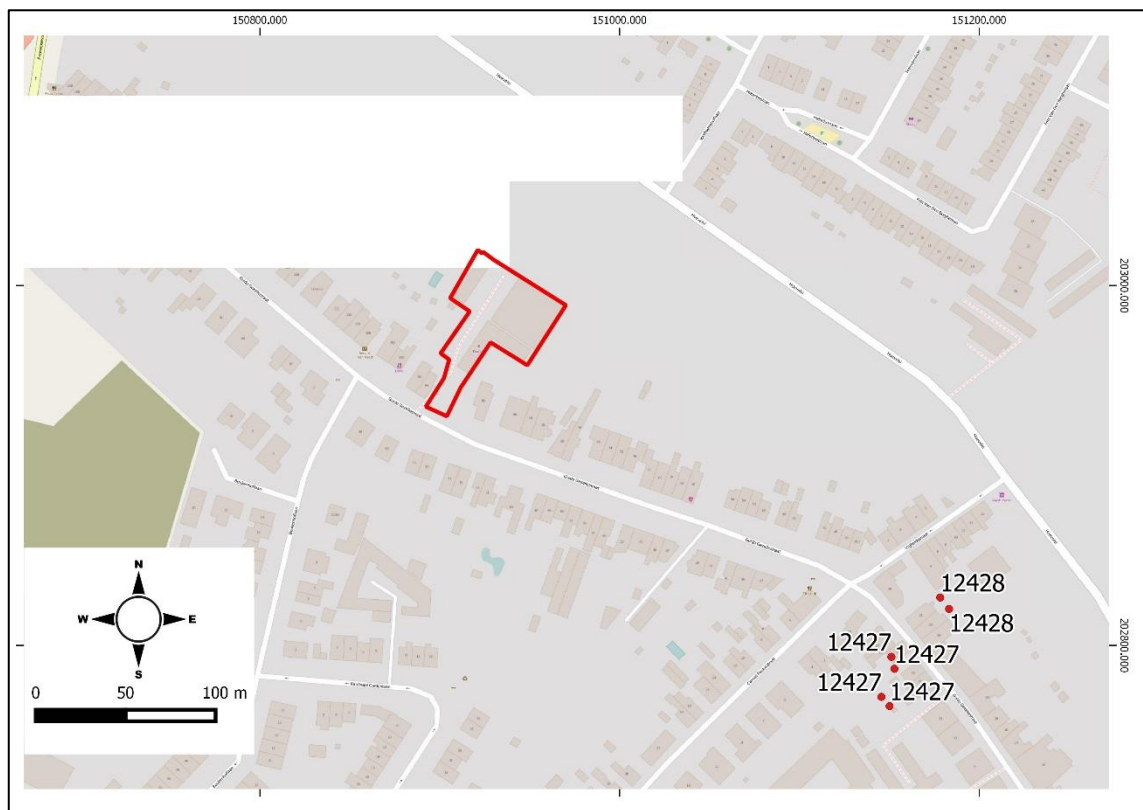
ID	Locatie	Omschrijving	Datering
113033	Solhofdreef	Kasteel Solhof	Late middeleeuwen
113062	Kleine Gribbe	Kleyne Gribbe Hoef	18 ^{de} eeuw
113061	Kleistraat	Roode Klaer Hoef	18 ^{de} eeuw
113031	Cleydaallaan	Kasteel Cleydaal	Late middeleeuwen
113060	Vluchtenburgstraat	Vluchtenburg Hoef	18 ^{de} eeuw
113036	Antwerpsesteenweg 17b	Kasteel Buerstede	Late middeleeuwen

Figuur 20: Overzichtskaat CAI met aanduiding studiegebied (rood) (CAI 2016).

De gekende CAI-locaties betreffen bestaande monumenten gaande van in de late middeleeuwen tot in de 18de eeuw. Er is geen informatie beschikbaar over de aanwezigheid van archeologisch resten in de onmiddellijke nabijheid van het onderzoeksgebied.

3.1.2 INVENTARIS BOUWKUNDIGE ERFGOED

Figuur 21: Bouwkundig Erfgoedrelicten in de buurt van het studiegebied (Geoportaal Onroerend Erfgoed 2016)

ID	Locatie	Omschrijving	Datering
12426	Guido Gezellestraat 4	Burgerhuis	2 ^{de} helft 19 ^{de} eeuw
12428	Guido Gezellestraat 30-32	Ensemble van twee burgerhuizen	Eerste kwart 20 ^{ste} eeuw
101665	Guido Gezellestraat	Guido Gezellestraat	/
12427	Guido Gezellestraat 17-23	Vier arbeiderswoningen	Ca. 1900

De Guido Gezellestraat is een geplaveide verbindingsweg tussen Laar en Aartselaar (ID: 101665). Bij Laar is er de aanwezigheid van lintbebouwing van één of twee bouwlagen van circa 1900. Naar de Antwerpsesteenweg toe betreft het eerder nieuwbouw met voortuintjes. In de Inventaris werden slechts vier panden uit de late 19de/ vroege 20ste eeuw opgenomen.

- ID 12426:

Half vrijstaand dubbelhuis van drie traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak (Vlaamse pannen) uit de tweede helft van de 19de eeuw(?). Bakstenen gebouw met gecementeerde voorgevel, op hoge gecementeerde plint. Licht uitspringende hoeken en middentravee, rechthoekige vensters met lekdrempels. Rechthoekige deur met afgeschuinde hoeken en half rond bovenlicht in een licht verdiept gevelvlak; steektrap.

- ID 12428:

Burgerhuizen van drie traveeën en twee bouwlagen onder een leien pseudo-mansardedak met oeils-de-boeuf en rechthoekig dakvenster, uit het eerste kwart van de 20ste eeuw (?). Voorgevel met geglazuurde baksteen en dito banden. Rechthoekige sgraffito- en tegelpanelen op borstwering en onder kroonlijst, beletage met driezijdige houten erker. Steekboogvensters en dito vleugel deur.

- ID 12427:

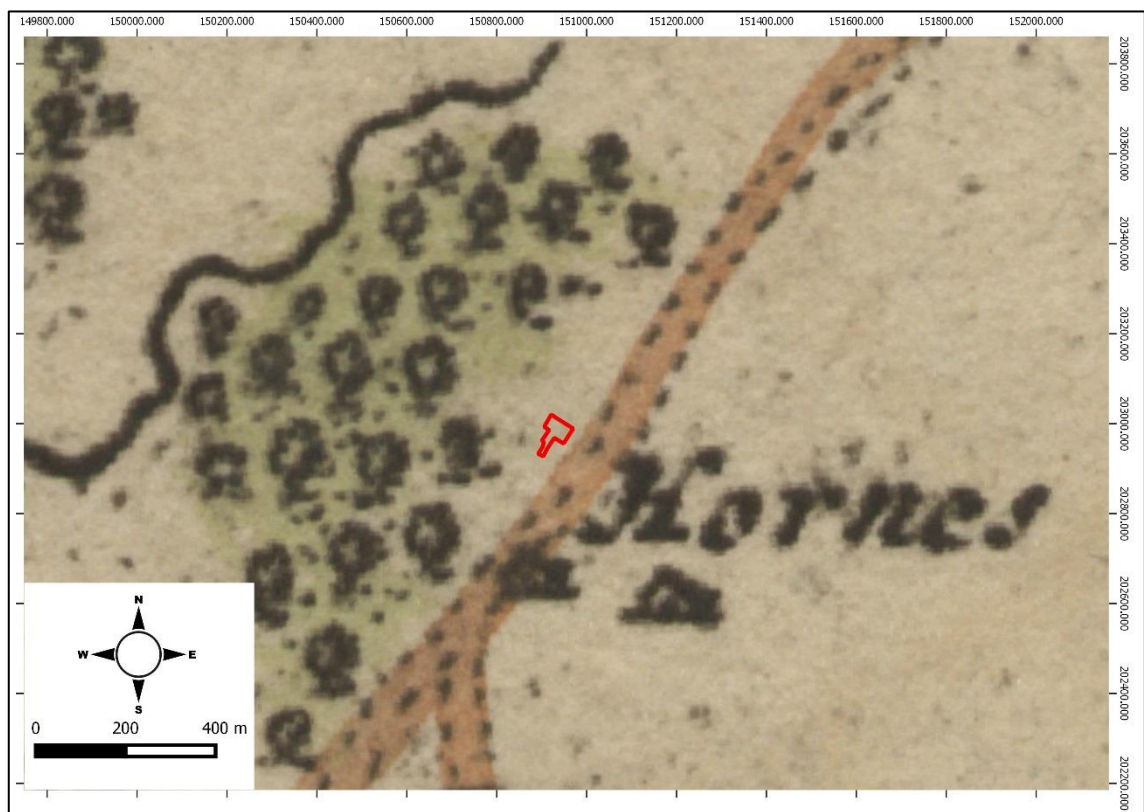
Reeks arbeiderswoningen van twee (nummer 17) of drie traveeën en één of anderhalve (nummer 23) bouwlaag onder zadeldaken (Vlaamse pannen) van circa 1900. Bakstenen gebouwen, waarvan nummers 21 en 23 gecementeed, met rechthoekige muuropeningen en houten lateien.

3.1.3 MOLEN ECHO'S: VERDWENEN BELGISCHE MOLENS

Voor wat het onderzoeksgebied betreft zijn er geen historische wind- of watermolens gekend.

3.2 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.2.1 FRICXKAART (1745)

Figuur 22: Fricxkaart met aanduiding studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2016)

De Fricxkaart is door zijn lage resolutie weinig relevant voor dit onderzoek.

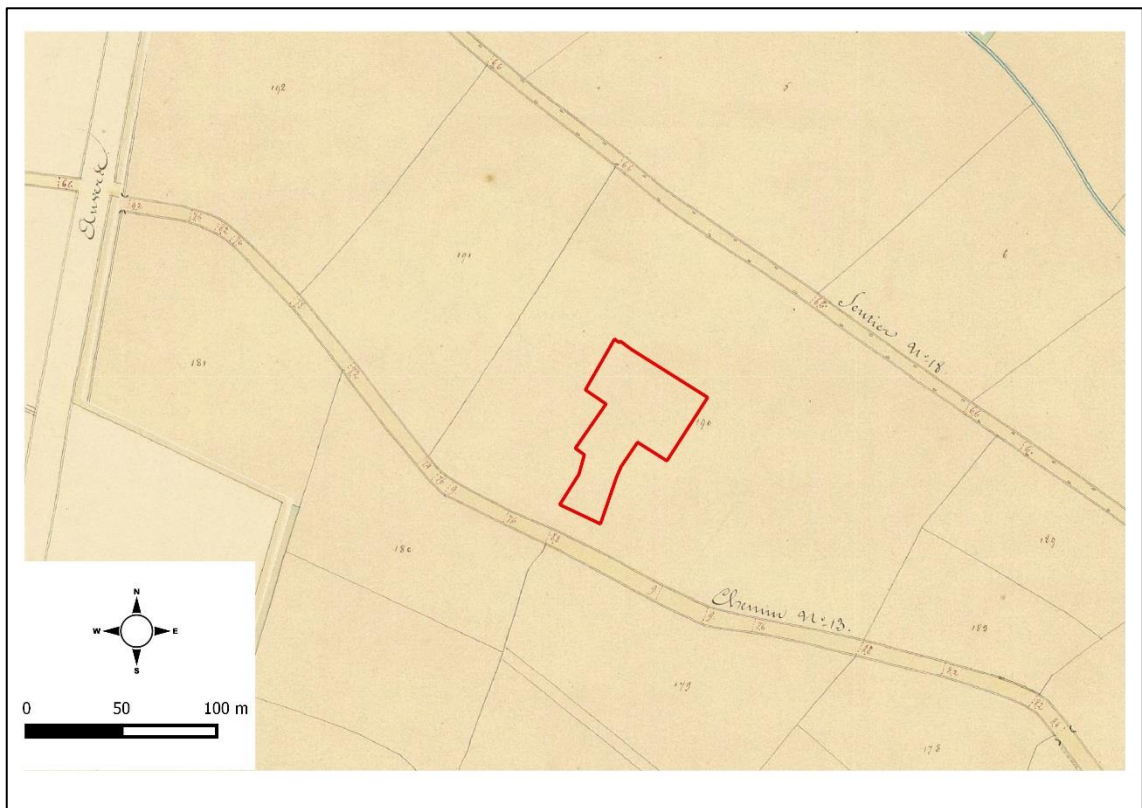
3.2.2 KAART VAN FERRARIS (CA. 1771-1778)

Figuur 23: Kaart van Ferraris met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2016)

Het historische wegennet is wel reeds zichtbaar. Op de Ferrariskaart is de loop van de huidige Guido Gezellestraat reeds duidelijke zichtbaar. Het vormde toen reeds de verbinding tussen de toenmalige steenweg naar Antwerpen (nu de A12) en Aartselaar dorp. De zijstraten van de verkavelingen in de buurt zijn nog niet zichtbaar. Onmiddellijk ten noorden ervan worden slechts akker- en weilanden weergegeven, omzoomd met bomenrijen of hagen.

3.2.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

Figuur 24: Atlas der Buurtwegen (Geopunt 2016)

De Atlas der Buurtwegen geeft geen extra informatie betreffende het onderzoeksgebied.

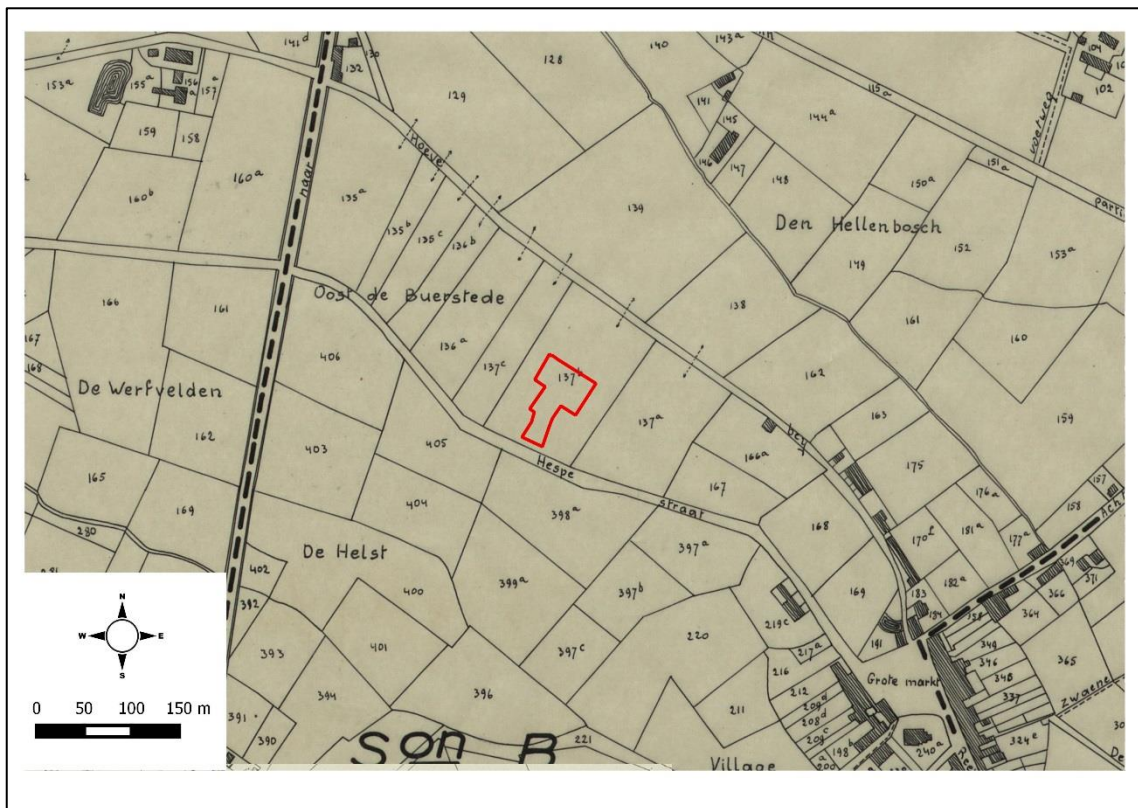
3.2.4 KAART VANDERMAELEN (CA. 1846-1854)

Figuur 25: Vandermaelen kaart (Geopunt 2016)

De kaart Vandermaelen geeft precies dezelfde situatie weer als de Atlas der Buurtwegen en verschaft geen aanvullende historisch inzicht.

3.2.5 POPPKAART (CA. 1842-1879)

Figuur 26: Popp kaart (Geopunt 2016)

Ook de kaart van Popp geeft dezelfde situatie weer. De huidige Guido Gezellestraat wordt hier aangegeven als “Hespestraat”.

4 VERSLAG VAN RESULTATEN

4.1 TERUGKOPPELING ONDERZOEKSVRAGEN

Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?

Voor het onderzoeksgebied zijn er geen archeologische, historische erfgoedwaarden gekend.

Hoe was de oude perceel indeling/ wegen indeling?

Op basis van de gekende en beschikbare cartografische bronnen kan aangetoond worden dat de loop van de huidige Guido Gezellestraat sedert de late 18de eeuw nagenoeg ongewijzigd bleef. Op de kaart van Ferraris is de loop van de huidige Guido Gezellestraat reeds weergegeven.

Welke info is er nog te vinden over de huidige bebouwing of voormalige constructies op het terrein?

Voor wat het onderzoeksterrein betreft kan op basis van de cartografische bronnen aangetoond worden dat er zich pas vanaf de late 19de eeuw lintbebouwing gaat ontwikkelen. Voor die periode is er slechts sprake van akker- en weiland. Momenteel wordt het terrein ingenomen door recente gebouwconstructies.

In welke mate is het terrein reeds verstoord?

Op de vraag of er al dan niet reeds sprake is van verstoringen in de ondergrond kan omwille van het ontbreken van informatie daaromtrent niet beantwoord worden.

In welke mate verstoren de geplande werken archeologisch erfgoed?

De inplanting van een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie zal ongetwijfeld gepaard gaan met ingrepen in de bodem. Vooral de aanleg van een pomp put, bezinkputten, de nodige aan- en afvoerleidingen, en dergelijke meer, hebben ongetwijfeld impact op het eventuele in de ondergrond aanwezige archeologische bodemarchief.

Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?

Er is tot op heden geen informatie beschikbaar omtrent eventueel aanwezig bodemarchief. In de nabije omgeving zijn er geen archeologische vondsten en/of vindplaatsen gekend.

Welke aanbevelingen worden er gedaan op basis van de bureaustudie (vervolgonderzoek, behoud of vrijgave)?

De geplande werken aan de Guido Gezellestraat te Aartselaar omvat het bouwen van 21 appartementen met de bijhorende ondergrondse parkeergarages (figs 6-7). Om dit te realiseren

zullen de huidige parkeergarages en verhardingen gesloopt moeten worden. Het terrein is ongeveer 3200m² groot. De diepte van de nieuwbouw gaat tot -2mMV. Het volume van de huidige bebouwing is ongeveer 1500m². Deze gebouwen zijn onderkelderd. Hierdoor lijkt er al weinig archeologie meer te verwachten in dit deel van het onderzoeksgebied. Het resterende deel van het onderzoeksgebied is verhard. Hier ligt een betonlaag van 30 cm met een fundering van 30 cm. Het terrein is bovendien genivelleerd. Hierdoor lijkt ons het hele onderzoeksgebied zwaar verstoord door de reeds aanwezige gebouwen en verhardingen.

Bijgevolg kan geconcludeerd worden dat de potentieel aanwezige archeologische resten door de aanwezige bebouwing reeds dermate verstoord zijn geweest dat deze niet meer terug te lokaliseren zijn. Om deze rede adviseren wij dan ook de vrijgave van het terrein.

4.2 ALGEMEEN BESLUIT VOOR SPECIALISTEN

Uit het bodemkundig, topografisch en landschappelijk bureauonderzoek blijkt dat het onderzoeksgebied in een relatief laag gelegen gebied ligt op een locatie waar geen sprake is van bodemerosie. Het onderzoeksgebied bevindt zich volledig in bebouwde zone, evenals de omringende percelen. De bodem bestaat uit twee bodemtypes gaande van matig natte lichte zandleembodem naar matig droge lichte zandleembodem.

De archeologische bureaustudie schetste een hedendaagse situatie van de erfgoed gerelateerde elementen van het onderzoeksgebied en zijn nabije omgeving. Uit de studie blijkt dat er geen indicaties zijn voor de aanwezigheid van archeologisch erfgoed. De CAI meldingen in de omgeving zijn dan ook beperkt en duiden op één vondst te dateren in de Late Middeleeuwen, alle andere zijn te plaatsen in de 18de eeuw. Het cartografisch onderzoek toonde echter aan dat de percelen die het onderzoeksgebied vormen tot het midden van de 19de eeuw onbebouwd zijn gebleven. Het historische wegennet geeft wel aan dat de Guido Gezellenstraat reeds vanaf eind 18de eeuw een verbinding vormt tussen de A12 en Aartselaar dorp.

De geplande werken aan de Guido Gezellestraat te Aartselaar omvat het bouwen van 21 appartementen met de bijhorende ondergrondse parkeergarages (figs 6-7). Om dit te realiseren zullen de huidige parkeergarages en verhardingen gesloopt moeten worden. Het terrein is ongeveer 3200m² groot. De diepte van de nieuwbouw gaat tot -2mMV. Het volume van de huidige bebouwing is ongeveer 1500m². Deze gebouwen zijn onderkelderd. Hierdoor lijkt er al weinig archeologie meer te verwachten in dit deel van het onderzoeksgebied. Het resterende deel van het onderzoeksgebied is verhard. Hier ligt een betonlaag van 30 cm met een fundering van 30 cm. Het terrein is bovendien genivelleerd. Hierdoor lijkt ons het hele onderzoeksgebied zwaar verstoord door de reeds aanwezige gebouwen en verhardingen.

Bijgevolg kan geconcludeerd worden dat de potentieel aanwezige archeologische resten door de aanwezige bebouwing reeds dermate verstoord zijn geweest dat deze niet meer terug te lokaliseren zijn. Om deze rede adviseren wij dan ook de vrijgave van het terrein.

4.3 ALGEMEEN BESLUIT VOOR NIET – SPECIALISTEN

Naar aanleiding van de geplande bouw van 21 appartementen in de Guido Gezellestraat in Aartselaar heeft ABO nv in opdracht van hermitage BVBA een bureaustudie uitgevoerd in het kader van de opmaak van een archeologienota. Het doel van dit onderzoek is tweeledig. Ten eerste wordt er op basis van de beschikbare informatie een evaluatie gemaakt van het

archeologisch potentieel van het onderzoeksterrein. Op deze manier wordt een eerste inschatting gemaakt over hoe groot de kans is dat er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken.

Uit het landschappelijk onderzoek blijkt dat het onderzoeksgebied is gelegen in een gebied met weinig hoogteverschil en ongevoelig is voor mogelijke erosie. Het onderzoeksgebied bevindt zich in een volledig bebouwde zone, waardoor er zeer weinig tot niets van het oorspronkelijke bodemarchief nog intact is gebleven.

Het historisch en archeologisch onderzoek wijst uit dat de percelen die tot het onderzoeksgebied behoren tot midden 19de eeuw onbebouwd waren en enkel werden gebruikt voor landbouwactiviteiten. Vanaf de 20ste eeuw is de omgeving sterk veranderd en geëvolueerd naar een zone die volledig is bebouwd.

De geplande werken aan de Guide Gezellestraat te Aartselaar omvat het bouwen van 21 appartementen met de bijhorende ondergrondse parkeergarages (figs 6-7). Om dit te realiseren zullen de huidige parkeergarages en verhardingen gesloopt moeten worden. Het terrein is ongeveer 3200m² groot. De diepte van de nieuwbouw gaat tot -2mMV. Het volume van de huidige bebouwing is ongeveer 1500m². Deze gebouwen zijn onderkelderd. Hierdoor lijkt er al weinig archeologie meer te verwachten in dit deel van het onderzoeksgebied. Het resterende deel van het onderzoeksgebied is verhard. Hier ligt een betonlaag van 30 cm met een fundering van 30 cm. Het terrein is bovendien genivelleerd. Hierdoor lijkt ons het hele onderzoeksgebied zwaar verstoord door de reeds aanwezige gebouwen en verhardingen.

Bijgevolg kan geconcludeerd worden dat de potentieel aanwezige archeologische resten door de aanwezige bebouwing reeds dermate verstoord zijn geweest dat deze niet meer terug te lokaliseren zijn. Om deze rede adviseren wij dan ook de vrijgave van het terrein.

5 BIBLIOGRAFIE

Centrale Archeologische Inventaris (CAI 2016).

Bogemans, F. 1996: Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 23 Mechelen. In: Vlaamse overheid Dienst Natuurlijk Rijkdommen.

DOV Vlaanderen Bodemverkenner 2016: Bodemkaart en Topografische kaarten [online], <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage> (geraadpleegd 29 juni 2015).

Geopunt Vlaanderen 2016: Historische kaarten (Fricx, Ferraris, Vandermaelen, Atlas der Buurtwegen, Popp) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd 28 juni 2016).

Inventaris bouwkundige Erfgoed: IBE 2016

6 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Didier Reyns	Director		juli 2016
Patrick Hambach	Director		juli 2016
Tim Moerenhout	Business Unit Manager		juli 2016
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		juli 2016

BIJLAGE 1 PLANNEN EN KAARTENLIJST

Projectcode	2016F
onderwerp	Plannenlijst
plannummer	Figuur 1,
type plan	GRB
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 2
type plan	GRB
onderwerp	aanduiding studiegebied Detail
aanmaakschaal	1:10.000
aanmaakwijze	digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 3
type plan	orthofoto
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 4
type plan	orthofoto
onderwerp	aanduiding studiegebied Detail
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	luchtfoto
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 6
type plan	grondplan
onderwerp	Plan geplande werken
aanmaakschaal	1:100
aanmaakwijze	digitaal
bron	Hermitage bvba
plannummer	Figuur 8
type plan	Topografische kaart
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:10000
aanmaakwijze	digitaal
bron	NGI
plannummer	Figuur 9
type plan	DTM (1m)
onderwerp	aanduiding hoogteprofiel studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 10
type plan	DTM (1m)

onderwerp	aanduiding hoogteprofiel studiegebied detail
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 11
type plan	DTM 1m
onderwerp	Hillshade
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	Lidar
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 12
type plan	Bodemkaart
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:20000
aanmaakwijze	analoog
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 13
type plan	Bodemkaart
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:20000
aanmaakwijze	analoog
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 14
type plan	Quartaairgeologie
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:50.000
aanmaakwijze	digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 15
type plan	Tertiairgeologie
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:50.000
aanmaakwijze	digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 16
type plan	Potentiële bodemerosie
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 17
type plan	Bodemgebruiksbestand
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 19
type plan	OSM

onderwerp	Centraal Archeologisch Inventaris
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	download.geofabrik.de
plannummer	Figuur 20
type plan	OSM
onderwerp	Bouwkundige relict
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	download.geofabrik.de
plannummer	Figuur 21
type plan	Historische kaart
onderwerp	Frickx kaart
aanmaakschaal	tussen 1:110000 en de 1:120000
aanmaakwijze	analoog
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 22
type plan	Historische kaart
onderwerp	Ferraris kaart
aanmaakschaal	1:11520
aanmaakwijze	analoog
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 23
type plan	Historische kaart
onderwerp	Atlas der Buurtwegen
aanmaakschaal	1:2500
aanmaakwijze	analoog
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 24
type plan	Historische kaart
onderwerp	Vandermaelen kaart
aanmaakschaal	1:10000
aanmaakwijze	analoog
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 25
type plan	Historische kaart
onderwerp	Popp kaart
aanmaakschaal	1:10000
aanmaakwijze	analoog
bron	Geopunt